

חינוך לחיים

פרשת חיי שרה

ידוע הסיפור שלאחד הרבנים היה בן חשוך בנים. פעם אחר פעם נכנס לרבו וביקש שיברכו בזרע של קימא. הוא התחנן ובכה- אך לא נענה. הברכה הנכספת בוששה לבוא. פעם אחת, ששהה בבית רבו נכנס אליו כפרי גס ונבער מדעת ובקש ממנו שיברכו בזרע של קיימא, הרבי ברכו בכל ליבו ואף הבטיחו שתוך שנה, כעת חיה הוא חובק בן. ואם לא די בכך, בקשו שיזמינו אותו להיות סנדק בבית. החסיד חשוך הבנים ראה את הדברים ולבו התכווץ בקרבו, אך כחסיד נאמן- שתק ולא אמר דבר. ואכן אחרי שנה התקיימה ברכת הרב, נולד בן והרב הוזמן לסנדקאות. החסיד נכנס לרבו וכל התערומת שהיתה בליבו עלתה עכשיו, וכי הכפרי הפשוט גדול ממני?? היתכן שהוא קיבל ברכה בקלות ואני לא???

אמר לו הרבי: ראה בני, אברהם ילד את יצחק כשהיה בן מאה. התורה עושה מזה סיפור גדול של מופת. לעומת זאת אחרי זמן רב שאברהם היה בערך בן מאה וארבעים, הוא נשא את קטורה והיא ילדה לו כמה וכמה בנים כנאמר בפר ותלד לו את זמרן ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת שוח וראה זה פלא, התורה כלל לא עושה מזה נס ומופת, הרי הוא זקן מופלג שזוכה לכך הרבה ילדים...

אלא שללדת בגיל כזה זה לא סיפור גדול וכי קצרה ידו של ה' מלהושיע? השאלה איזה נשמה מביאים לעולם!! שקטורה יולדת את זמרן ויקשן זה לא נס... אם רצונך בבנים כאלה אני יכול לברוך בכנה וכהנה... אבל הרי אתה רוצה בן צדיק וחסיד כיצחק. על דבר כזה לא פשוט לתת ברכה. מי אינו חפץ בילדים?? כולנו חפצים!! אך עלינו לזכור שהמטרה העיקרית צריכה להיות שהילדים ימשיכו את דרך התורה והמצוות שהלכו בה אבותינו ואבות אבותינו.

ולכן על הפס "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" אמרו במדרש מהיכן בא?? מהר המוריה בא - מעקידת יצחק. ולכאורה אם הנושא כאן זה ההספד לשרה מה משנה לי מהיכן הגיע?? אלא שרצו לומר לנו כאן במה הספידה? במה הדגים את גדלותה של שרה? והתשובה: "מהר המוריה בא" מעקידת יצחק זה הגדלות של שרה!! שגידלה בן כיצחק שמוכן למסור נפשו על קדושת השם ושורש האמונה זה ממנה והוא ממשיך בדרכה. זה המוניטין של אבותינו שמעמידים דור שהולך בדרכו- המשכיות הדורות. כמו שכת "אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" כרטיס הביקור של יצחק זה שהוא בן אברהם - ממשיך בדרכו- הולך בדרכיו ולא מוצא לו "דרכים חדשות".

וזה הגאווה של שרה ואברהם - "וה ברך את אברהם בכל" אומר רש"י "בכל" בגמט "בן" ולכא לא מובן וכי עד עכשיו לא ידענו שיש לאברהם בן... שצריך ללמדנו רק ע"י גימטריא?? אלא ההסבר ה ברך את אברהם בכל - במקנה, בכסף וזהב וכו אבל גם אם יש לאדם כל זה ואין לו בן ההולך בדרכיו. המרווה נחת הממשיך לטוות את שרשרת הדורות הכל נעשה טפל ובטל. רק הבנים שממשיכים את השושלת הם המעניקים את כל המשמעות לכל הברכות.

לכן יש לנו להקדיש כל כח וזמן לבנינו, לאוצרות האמיתיים שימשיכו את שושלת הדורות ואת המורשת וכך נזכה לברכת האבות "בכל".

כי על הפס שלנו אומר המדרש רבה שעל זה נאמר הפס במשלי "רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד" רודף צדקה - זה אברהם. "חסד" - שגמל חסד לשרה "ימצא חיים" - שנא "ושני חיי אברהם מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים".

נשאלת השאלה, מכל החסד שאברהם אבינו עשה כפי שקראנו שעסק רבות בהכנסת אורחים, וקירב כ"כ הרבה אנשים תחת כנפי השכינה ופרסם שיש בורא לעולם אז מדוע דווקא כאן משבח אותו הקב"ה בזה שהוא בעל חסד וכי רק במצווה זו ראה הקב"ה שהוא בעל חסד?? ובשאר המקומות דלעיל לא אומר לו הקב"ה שהוא ראה שהוא בעל חסד?? ורק על דבר שכל אדם רגיל נוהג לעשות - מצוות קבורה בזה משבח אותו שהוא בעל חסד??

התשובה היא שאדם לא נמדד אם הוא בעל חסד, כשהוא עושה חסד עם אנשים אחרים, אלא החסד האמיתי של האדם הוא עם בני ביתו, עם האישה ועם הילדים. כמו שכתובות נ: איזהו העושה צדקה בכל עת? זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים. וכמו שאמר ר חיים ויטאל בשם האר"י שאדם העושה חסד עם כל העולם, ואינו עושה חסד עם משפחתו, הדבר לא נחשב לו לחסד.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

חינוך לחיים

פרשת חיי שרה

רש"י מביא שנשמעה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שע"י בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט – פרוחה נשמעה ממנה ומתה"ל
בפרשה זו אנו מתוודעים לגודל העניין של הנחלה לדורות את מורשת האבות!!! שהרי רבים תמהו מדוע חז"ל השתמשו בלשון "כמעט שלא נשחט"? הסבר נפלא כתב "הדברי בינה" מביאלא, שכאשר נודע לשרה כי בנה האהוב יצחק, כמעט שלא נשחט, הצטערה מאוד על "הכמעט". וכי זה החינוך של המסירות נפש אותו הנחילה לבנה? וחששה לנפשה מהיכן תימשך זו הקדושה של מסירות נפש לכלל ישראל? ולכן קבלה על עצמה למסור בפועל ממש את נפשה ולהשלים מעשה בנה – למען יומשך לכלל ישראל כח המסירות נפש לקדושה.

שרה אמנו אשר כל חייה רצופים קדושה ומצוות ומעשים טובים בעת פטירתה התורה מעידה כי עיקר חיותה – מחינוך הדורות!!! "ויהיו חיי שרה" "ויהיו" גימטריה ל"ז. שעיקר החיים של שרה היו ההנחלה לדורות. וזה "ויהיו" אותם ל"ז השנים שזכתה לגדל את יצחק ולחנכו לקדושה (עבודת ישראל)

דעת התורה גורסת שההורים אחראים לחינוך ילדיהם, לא רק משום שאלו נמצאים תחת חסותם, אלא משום שע"י כך מצווים מפי הבורא כי כל קיום התורה מבוסס על העברת המסורה מדור לדור. ההורים צריכים לחוש עצמם כחוליות בשרשרת מעבירי המסורת, מאברהם אבינו, דרך דור מקבלי התורה מסיני, עד לזמננו אנו לדור האחרון. ובנים שממשיכים בדרך "מורשת האבות" בדיוק, בלא לסטות ימין ושמאל, קושרים עוד חוילה ועוד חוילה לשרשרת הדורות של העם היהודי, בחינת "נצח ישראל לא ישקר" חוליה רופפת אחד ח"ו מסכנת את כל החוליות, ועלולה לגרום לפיזור כל החוליות ולפרוק השרשרת!!

בברית בין הבתרים ראינו שאברהם שואל "במה אדע כי אירשנה" ולכא' הרי כבר הובטח לו כבר פעמיים לפני א. באלון מורה – "ורא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן" ובשניה אחרי הפרד לוט "כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה"? ההסבר פשוט עד עכשיו הובטח לו כמתנה ועכשיו כירושה. וההבדל מהותי ביניהם, המתנה אחר נתינתה איננה נושאת עוד את שמו של הנותן, אחרת היא הירושה, היא נושאת את רוחו ושמו של המוריש וטבוע בה חותם של המשכיות, וזה מה שרצה אברהם שדור העתיד שירש את הארץ ימשיך לשאת את המורשת שאנחיל לו. כי כל דור, איננו נושא עמו בשורה חדשה, אלא הוא יורש את "נחלת" אבותיו ויעודו הבלעדי והמוחלט הוא להגשים בהווה את ימי הקדם ולהפוך את העבר המפואר של האבות להווה ריאלי באורחות החיים, באמונה תמימה ובתכני הקיום.

וכך רואים בסוף הפרשה בצורה חזקה. "ויביאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו" וכדברי אונקלוס רק אחרי שראה שמעשיה מתקנים כמעשיה של שרה לקחה לאשה. מאידך, בא לידי קץ הקשר בין אברהם לצאצאיו מפילגשיו כאמור "ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם" וכאן טמון ההבדל כדברינו, בני הפילגשים אומנם זוכים למתנות ברם זוהי מתנת פרידה, ולא זכות ירושה, המתנה נועדה להתנתק לחלוטין מעברם ולצאת ולבנות בית חדש בעולם חדש המתנכר לאבותיו. לעומתם שונה השקפתו של יצחק, הוא אשר נועד לרשת! את אברהם – "כי ביצחק יקרא לך זרע" לפיכך המבחן המכריע אצלו בהקמת הבית הוא – באיזה מידה יצליח לחקות ולהמשיך את מורשת הוריו. מעל הכל עומדת דאגתו שרוחה של אמו ע"ה תשרור בדיוק נמרץ אצל ירושתה, ורק אחר שנוכח שזה מתקיים "ונעשית דוגמת שרה אמו" – "וכשבאת רבקה חזרו" שחזרו 3 הדברים שאפיינו את ביתה של שרה אימו, ידע כי היא האשה הכשרה והמוכשרת לו, ונשאה לאשה. ומדייק בעל "העבודת ישראל" נפלא: "חזר הנר", ולא נאמר שנדלק נר חדש, ללמדנו שזהו אותו הנר של שרה אשר המשיך לדלוק, אלא שעתה חזר הנר המאיר להתגלות במקומו, כי האור שהדליקה שרה כבר קיים בעולם הנצח, והקדושה מחזרת אחר האכסניה שלה.

וזה מה שמודגש פעמיים בעקידת יצחק "וילכו שניהם יחדיו" אחד לפני שידע שהוא הקורבן ואחד אחרי שידע ובכל זאת כל הליכתו היתה בתאום מושלם עם האב, וזה שבחו של אברהם שהנחיל לבנו את תודעת האמונה בה' במידה שווה, שניהם לא הרהרו אחר מצוות בוראם ועמדו בנסיון – הכל "יחדיו". וזה מה שאמרו חז"ל "איזהו מטבע של אברהם? זקן וזקנה מצד אחד, בחור ובתולה מצד אחר" והרמז שקוף ויפה שהמטבע אותה טבע אברהם אבינו היתה – שדור האבות ודור ההמשך יהיו שני הצדדים של מטבע אחת, כאשר האבות והבנים צועדים יחדיו כשלובי זרועות בדרכם המשותפת.

"כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו" שואל השפת אמת הרי לא מצינו שום צוואה? לכן מסביר "יצווה" מלשון "צוותא" וחיבור דהיינו שהיה מחבר כל הדורות העתידין לצאת ממנו, לכל מעשים טובים שעשה" (בנועם שיח)

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com